

Töörühm mõistete ühtlustamiseks õppekavade kontekstis

Mõistete defineerimise lähtekoht:

Hariduse käsitlus lähtub inimesest: haridus on indiviidi (subjekti) karakteristik. Haridus pole käsitletav õppekavade summana; õppekavad kirjeldavad õppeaineid, mille edukas läbimine võib toetada hariduse omandamist ja harituks kujunemist.

HARIDUS kui protsess	elukestev valmisolekute kujunemise jada toimetulekuks isikliku eluga, tööeluga ja osalemisega kodanikeühiskonnas, sh kultuurielus.
HARIDUS kui nähtus	kultuuri funktsioon, pidevalt muutuv teadmiste, oskuste, väärtushinnangute, hoiakute ja arusaamade kogum, mis tagab inimese toimetuleku isikliku eluga, tööeluga ja osalemisega kodanikeühiskonnas.
HARITUKS	kujunemise ja haritud inimesena püsimise tagab osalemine elukestva õppes
ÕPE	hariduse omandamisele suunatud protsess, mis ühendab endas õppimise ja õpetamise
FORMAALNE ÕPE	<i>(ingl. formal)</i> hierarhiliselt struktureeritud, riiklike õppekavadega fikseeritud õpe, mille eduka läbimisega kaasneb õigus saada tunnistus, diplom, akadeemiline kraad.
MITTEFORMAALNE ÕPE	<i>(ingl. nonformal)</i> formaalõppe väline organiseeritud, eesmärgipärane õpe, mis toimub asjatundjate poolt koostatud ja ühiskonnas küpsenud vajadustest lähtuvate õppekavade alusel.
INFORMAALNE ÕPE	<i>(ingl. informal)</i> õpe, mis toimub igapäevaselt, lähtuvalt huvist ja vajadusest, sageli teadvustamata ja eesmärgistamata protsess
TÄIENDUSÕPE	olemasoleva hariduse täiendamisele suunatud protsess Täiendusõpe jaguneb: ERIALANE täiendusõpe võimaldab täiendada teadmisi, oskusi, vilumusi; kujundada väärtushinnanguid ja käitumisnorme, mis on eelduseks asjatundlikuks töötamiseks vastaval erialal KUTSEALANE täiendusõpe võimaldab täiendada teadmisi, oskusi, vilumusi; kujundada väärtushinnanguid ja käitumisnorme, mis on vajalikud vastaval kutsealal töötamiseks Ja kutsekaaslaste poolt tunnustatud aamiseksi AMETIALANE (täiendus)õpe võimaldab omandada ja täiendada teadmisi, oskusi, vilumusi; kujundada väärtushinnanguid ja käitumisnorme, mis on eelduseks vastaval ametikohal

töötamiseks, otsuste tegemiseks, juhtimiseks, valitsemiseks, haldamiseks, sidustamiseks ja vastutuse kandmiseks tulemuste ja võimalike tagajärgede eest

(TÄIENDUS)KOOLITUS institutsionaalselt organiseeritud eesmärgipäraste tegevuste süsteem (täiendus)õppe (st. õppimise ja õpetamise – vt ülal) toimumiseks. TäKS-i kontekstis hõlmab tööalast ja vabahariduslikku koolitust.

VABAHARIDUSLIK KOOLITUS elukestva õppe avatud ja paindlik süsteem, mis pakub võimalikult laia valikut õpet toetamiseks inimese enesearengut, igapäeva elu ja –tööga toimetulekut ning kodanikuks olemist; toetab kodanikuühiskonna kujunemist ning aitab säilitada kogukonna kultuurilist iseolemist.

ELUKESTEV ÕPE hariduse omandamisele suunatud elukestev protsess mis hõlmab nii formaalset, mitteformaalset kui informaalset õpet.

TÄISKASVANUD ÕPPIJA põhihariduse omandanud või 17 aastane ja vanem õppija

VÕTMEKOMPETENTSID kompetentsid, mida vajavad kõik inimesed, et tagada eneseteostus ja areng, kodanikuaktiivsus, sotsiaalne kaasatus ning tööhõive.

Emakeel suutlikkus väljendada ja tõlgendada mõtteid, tundeid, fakte ja arvamusi nii suuliselt kui kirjalikult (kuulamis-, rääkimis-, lugemis- ja kirjutamisoskus) ning suhelda loovalt erinevates ühiskondlikes ning kultuurilistes situatsioonides

Võõrkeel suutlikkus mõista, väljendada ja tõlgendada mõtteid, tundeid, fakte ja arvamusi nii suuliselt kui kirjalikult (kuulamis-, rääkimis-, lugemis- ja kirjutamisoskus) mitmesugustes sotsiaalsetes ja kultuurilistes situatsioonides, hõlmab oskuse mõista kultuuridevahelisi erinevusi.

Matemaatika, teadused ja tehnoloogia

oskus arendada ja rakendada matemaatilist mõtlemist, et lahendada mitmesuguseid igapäeva elus tekkivaid küsimusi

Teaduskompetents on võime kasutada teaduslikke andmeid tõenditel põhinevate otsuste või järelduste tegemisel ning suutlikkust tehtud järeldusi ning nendeni viinud mõttekäiku kirjeldada.

Tehnoloogiakompetents on võime tehnoloogilisi teadmisi ja meetodeid rakendada ja saada aru inimtegevuse tagajärgedest selles valdkonnas.

Infotehnoloogia

suutlikkus kasutada eesmärgipäraselt infotehnoloogiat ja sotsiaalset meediat, kasutada informatsiooni kriitiliselt.

Õppimine

suutlikkus valida endale sobivaim viis õppimiseks, juhtida oma aega ja kasutada võimalusi õppimiseks igas vanuses ja rollis.

Sotsiaalne ja kodanikukompetents

suutlikkus tõhusalt osaleda sotsiaalses ja tööelus, olla aktiivne kodanik.

Algatusvõime ja ettevõtlikkus

suutlikkus oma mõtteid tegudeks muuta. Eeldab loomingulisust, uuendusmeelsust ja riskivalmidust, samuti oskust kavandada ja läbi viia oma eesmärkide saavutamist võimaldavaid projekte.

Kultuuriteadlikkus

Suutlikkus aru saada ideede, kogemuste ja emotsioonide väljendusvõimalustest mitmesuguste vahenditega – muusika, lavakunst, kirjandus, kujutav kunst jm väljendusviisid.

Mõistete üle arutlesid:

Merle Lõhmus, Inna Laanmets, Tiina Jääger, Maire Sander, Tiina Rugo, Meelis Mereküla, Ivo Eesmaa.